

Čítanky pro 1. stupeň ZŠ

Přehled produkce od roku 1990 po současnost

Alter (Všeň)

- Původní řada: 1994 (2. ročník, autorská čítanky Z. Novákové) – 1996; 3. – 5. ročník – antologie doprovázené pracovními sešity (H. Rezutková a kol.)
- Nová, rozšířená řada: 2006-2007 – dvoudílná čítanka (původní + druhý díl – 2. a 3. ročník) provázená PS

Dialog (Liberec)

- Autor: L. Štěpán
- Antologie textů bez didaktického aparátu
- 1999 - 2000

Didaktis (Brno)

- Různé kolektivy autorů
- 2003 – 2007
- Antologie textů s otázkami a úkoly (ve vyšších ročnících slovníčky autorů a pojmů)

Fortuna (Praha)

- Řada Jiřího Žáčka
- 1995 – 1998
- Antologie s řídicím aparátem (otázkami a úkoly)

Fortuna (Praha)

- Řada Jaroslava Tomana
- 1993-1995
- Reedice (upravené vydání) po roce 2000
- Antologie textů a metodická příručka

Fragment (Praha)

- Vydáno po roce 2004 (5. a 4. ročník)
- Marie Hanzová, Ivana Hutařová
- Antologie s řídicím aparátem

Fraus (Plzeň)

- Karel Šebesta, Kateřina Váňová
- 2008 – 2011
- Antologie s řídicím aparátem – v nižších ročnících s PS s písankou, příručka pro učitele, CD, interaktivní elektronická učebnice

Jinan (Úvaly u Prahy)

- Nejstarší doplňkové čítanky=sešity
- 1994-1995
- Dejmalová – Pácalová
- 1. – 4. ročník (+ 5.-9. ročník)

Moby Dick (Praha)

- Zuzana Fialová – Jiří Podzimek
- 1997
- Čítanka s literární výchovou (včetně důsledného výkladu literárních pojmů)
- 4. a 5. ročník

Nová škola (Brno)

Původní řada:

- Zita Janáčková a kolektiv
- 2002 – 2004
- Antologie textů s řídicím aparátem, MP pro 2. a 3. ročník
- Inovovaná řada – „duhová řada“ : 2012-2013 (edice Čtení s porozuměním, Janáčková a kolektiv)
- Postupně vznikající nová řada (Nová škola, s.r.o.; nns.cz, Marie Kozlová)
 - včetně varianty vhodné pro žáky se SVP

Prodos – 1 (Olomouc)

- Nejstarší ucelené čítanky
- 1992, resp. 1994
- 2. – 4. ročník
- Baťková – Mikulenková
- Antologie textů s pracovními sešity

Prodos - 2

- Dagmar Dorovská – Vlasta Řeřichová
- 4. a 5. ročník
- 1997 - 2000
- Antologie + pracovní sešit + metodická příručka

Prodos - 3

- Hana Mikulenková – Radek Malý („modrá řada“)
- 2. – 5. ročník
- 2004 - 2007
- Antologie + pracovní sešit + metodická příručka

Scientia / SPN (Praha)

- Různé autorské kolektivy (řada spisovatelů: J. Brukner, H. Doskočilová, J. Havel, S. Hrnčíř, P. Šrut)
- 1993 - 1998
- Antologie textů, pouze 5. ročník s řídicím aparátem

SPN – pedagogické nakladatelství (Praha) - 1

- Josef Brukner a kolektiv
- 1996 – 1997
- Pozdější reedice
- Antologie textů s řídicím aparátem

SPN – 2 (Praha)

- Jana Čeňková a kolektiv
- 2010
- Antologie textů s řídicím aparátem a metodická příručka

Taktik (Praha)

- Hravá čítanka 2, 3, 4, 5 (pro 2. ... 5. ročník)
- 2017
- Zpracovaly různé autorské kolektivy
- Zejm. v nižších ročnících vzhled PS

Dále např.:

- Čítanky Studia 1 + 1
- Pracovní materiály nakladatelství Šafrán (grafické organizéry, práce s předčtenáři)
- Využívání literárních textů z internetu je možné, ale je třeba posuzovat jejich kvalitu. Ne vše je vhodné pro využití v estetické výchově.
- Podobně kriticky je třeba přistupovat k pracovním listům a dalším metodickým materiálům do výuky na různých webových stránkách.

Základní kritéria hodnocení čítanek

- Makroúroveň hodnocení:

- 1. Základní parametry – celkový rozsah, počet ukázek, rozsah ukázek, zastoupení poezie a prózy, množství ilustrací.
- 2. Základní komponenty a subkomponenty (obsah a didaktická vybavenost):
 - a) aparát prezentace obsahu –
 - - verbální komponenty (ukázky /zastoupení literárních druhů a žánrů, české a světové literatury, starší, novější a současné literatury/, doplňkové texty, informativní prvky /název zdroje, informace o autorovi, výslovnost cizích slov, vysvětlení méně známých reálií, jméno překladatele apod.)
 - - obrazové komponenty – ilustrace původní nebo doplňkové apod.

- b) aparát řídicí – otázky a úkoly pro žáky.
 - c) aparát orientační – obsah, rejstřík, struktura.
-

- Mikroúroveň hodnocení:
- Charakter položek didakticko-metodického aparátu (= aparát řídicí a metodické pokyny), základní typy otázek úkolů a pokynů.

Základní typy otázek a úkolů v čítankách: (základní orientační typologie)

- *Otázky na věcné porozumění textu (odpověď je přímo v textu, lze jednoznačně posoudit správnost/ nesprávnost odpovědi).*
- *Otázky interpretační (problémovějšího charakteru, pro jejichž zodpovězení je v textu vodítko, ne přímá odpověď, odpovědi se mohou mírně lišit, argumenty pro ně musí být zřejmé z textu).*
- *Otázky směřující k literárněhistorické (literární) realitě mimo text (týkají se např. autora, jeho života, širší tvorby, intertextových vztahů).*
- *Otázky týkající se literárněteoretické terminologie – primárně chtějí upevnit určité literární pojmy.*

- *Otázky vycházející z tématu textu, ale směřující k realitě mimo text (k faktům, která souvisejí např. s dobou, reáliemi – jde o otázky vytvářející mezipředmětové vztahy).*

- *Otázky týkající se individuálních prožitků, pocitů, dojmů žáků z daného textu.*
- *Otázky vytvářející vztah mezi tématy textu a přímou (životní) zkušeností žáků.*
- *Úkoly tvořivé – s výstupem slovesným*
- *Úkoly tvořivé - s výstupem jiným než slovesným.*

(Míra problémovosti tvořivých úkolů může být velmi různá. Záleží na podobě vztahu úkolu k výchozímu textu.)
- *Úkoly JINÉ.*